

Explosiva varor – ett nationellt tillståndsregister och kriminalisering av förstadier till brott mot tillståndsplikten

Tullverket har granskat promemorian mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet.

Tullverkets ställningstagande

Tullverket ser positivt på förslagen i promemorian som kommer göra det svårare att få tag i explosiva varor både inom- och utom landets gränser och samtidigt ge Tullverket förbättrade möjligheter till kontroller av explosiva varor.

Nationellt tillståndsregister och rätt för myndigheter att ta del av uppgifter

Tullverket välkomnar att det införs ett nationellt register för explosiva varor och ammunition. Förslaget kommer att innebära att Tullverket har tillgång till ett samlat nationellt register och därigenom på ett rättssäkert och effektivt sätt kommer att kunna verifiera att tillstånd finns vid våra kontroller av varor in till landet men även vara värdefullt i myndighetens underrättelsearbete.

Tullverket och andra brottsbekämpande myndigheter ska ha rätt att ta del av uppgifter från det nationella tillståndsregistret för explosiva varor, under förutsättning att myndigheten behöver uppgifterna i sin brottsbekämpande verksamhet eller för kontroll av tillstånd vid in- eller utförsel över Sveriges gräns.

Tullverket har behov av en snabb och pålitlig åtkomst till uppgifterna i det nationella registret och ser fram emot att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) möjliggör en sådan tillgång för Tullverket.

I sammanhanget kan jämföras med en motsvarande fråga, nämligen Tullverkets tillgång till polisens vapenregister. Sedan 2015 medges myndigheten enligt 1 a kap. 14 § vapenlagen (1996:67) direktåtkomst till vapenregistret som Polismyndigheten har ansvar för. En dialog har en längre tid pågått mellan myndigheterna om hur sådan åtkomst ska kunna åstadkommas. En lösning förefaller nu vara nära förestående men ännu har Tullverket inte fått tillgång till vapenregistret. Det sagda visar vikten av att MSB redan när registret byggs upp beaktar den åtkomst som ska ges berörda myndigheter.

Tullverket vill också uppmärksamma att i slutbetänkandet "Nya tullrättsliga sanktioner och skärpta åtgärder mot utförsel av stöldgods" (SOU 2023:99) föreslås ett nytt tredje stycke i

16 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (nedan LBE), enligt vilket en myndighet som utpekats av regeringen har rätt att inneha sådana varor som anges i 16 § första stycket LBE om egendomen är förverkad och om medlet behövs för utbildningsändamål eller forensiska ändamål. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Kriminalisering av förstadier till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor

Förslaget att kriminalisera förstadier av grova och synnerligen grova brott mot tillståndsplikten för explosiva varor är en välkommen åtgärd. Tullverket har genom 1 § andra stycket lag (2000:1225) om straff för smuggling rätt att bl.a. utreda brott enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, något som kan aktualiseras vid nyupptäckt brottslighet vid en genomförd husrannsakan genomförd av Tullverket. Det är angeläget att samhället kan gripa in så tidigt som möjligt i ett brottskede, och som promemorian beskriver så är detta redan ett viktigt verktyg när det gäller att beivra och bekämpa vapenbrott och vapensmuggling. Att ha en liknande lagstiftning som i ett tidigt skede ska kunna förhindra sprängningar är angeläget och lämpligt.

Ärendets handläggning

I detta ärende har generaltulldirektören Charlotte Svensson beslutat. Föredragande har varit verksjurist Marcus Nord Gertzell. I den slutliga handläggningen har även överdirektören John Norrman och rättschefen Karin Erlingsson deltagit.

TULLVERKET

Charlotte Svensson

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben
Kommunikationsavdelningen
Underrättelseavdelningen
Tullkriminalavdelningen
Kontrollavdelningen